

dala by se mu vytknout přílišná snaha na německém kolonialismu Polska a východní Evropy popsat obecnou problematiku evropského kolonialismu na jiných kontinentech, což se mi jeví jako příliš generalizující, obzvláště pokud za argument má sloužit několik různorodých článků na téma Němci a jejich působení v polském prostoru; nicméně pro samotné porozumění a přiblížení vztahu Němci–Poláci a jeho komplikované novodobé historie poslouží poměrně dobře.

Tomáš Vejmělek

Georgiy Kasianov, Philipp Ther, eds., **A Laboratory of Transnational History: Ukraine and Recent Ukrainian Historiography**. Budapest: Central European University Press, 2009. 310 s. ISBN 978-963-9776-26-5

Georgij Kasjanov, historik stojící v čele Národní akademie věd Ukrajiny, a Philippe Ther, který se věnuje zejména moderní evropské historii, jsou editory a zároveň přispěvateli sborníku, předmětem jehož zájmu je ukrajinská historiografie a jehož cílem je mimo jiné ukázat, že Ukrajina je zajímavým příkladem pro studium moderní kultury a politiky, jelikož ty možná více než u jiných států přesahují její teritoriální hranice.

Sborník obsahuje společnou předmluvu obou editorů, která představuje záměry a cíle publikace, dále deset autorských článků, které jsou podle zaměření zařazeny do dvou větších celků, stručný biografický údaj o každém autorovi a místní a jmenný rejstřík.

První část je spíše teoretickou analýzou dnešního stavu ukrajinské historiografie a ukazuje její dva základní póly. Prvním je národní historiografie, která tvrdí, že Ukrajina má již dlouhou tradici teritoriální a kulturní kontinuity. Zrodila se na počátku devadesátých let, kdy základním jejím motivem byla potřeba budování státu a národa na nějakých pevných základech. Tato historiografie, velmi státem podporovaná, vycházela výhradně z ukrajinského prostředí a ne vždy se úplně shodovala s ukrajinskou realitou. Druhým pólem je postmoderní a více experimentální přístup, jehož základní otázka zní: má vůbec Ukrajina svoji historii? V této otázce se navazuje především na stať Marka von Hagena *Does Ukraine Have a History?* (publikované v roce 1995 v časopise *Slavic Review*) a hledají se výkladové možnosti mimo národní schéma.

Články v druhé části publikace jsou naopak zcela konkrétní. Zabývají jednotlivými úseky ukrajinské historie, od studie názvů ukrajinských míst a oblastí v šestnáctém a sedmnáctém století, přes dějiny devatenáctého století, studii o jazykové politice devatenáctého a počátku dvacátého století po ukrajinské dějiny za druhé světové války. Všichni autoři jsou z mladší generace historiků etablované na přelomu tisíciletí a pokoušející se o inovace sahající za hranice tradiční lineární a čistě etnické historiografie. Sami editoři sborníku jsou toho názoru, že Ukrajinu není možné zredukovat na čistě etnickou identitu, už proto, že ani v devatenáctém ani ve dvacátém století nebyla konsolidovaným národním státem.

Přesto není cílem sborníku odsoudit jeden přístup a upřednostnit druhý, nenárokují si něco dokázat. Jeho hlavním cílem je spíše představit celou škálu alternativ, položit co

nejvíce otázek a vzbudit zájem o další práci na tomto tématu. Sborníku by se z tohoto hlediska dala vytknout určitá nekoncepčnost, nepůsobí provázaně a jednotlivé kapitoly, zejména pak v druhé části, na sebe nenavazují. Nicméně již sám termín „laboratoř“, který editoři v názvu použili, naznačuje, že záměrem nebylo vytvořit jednotlivý hotový celek, ale právě naopak otevřít celou řadu problémů a otázek, které by se měly dále rozpracovat.

Eva Pelíšková

Dariusz Tarasiuk, Krzysztof Latawiec, Mariusz Korzeniowski, eds., **Kompromis czy konfrontacja? Studia z dziejów parlamentaryzmu rosyjskiego początku XX wieku.** Lublin: Wydawnictwo Uniwersitetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2009. ISBN 978-83-227-2949-6

Sílicí emancipace čím dál širších vrstev zastaralé a chudobou trpící ruské společnosti eskalovala v letech 1905–1907 revolucí, která přinesla do fungování státu reformy směřující zemi k liberálnější a svobodnější společnosti; znamenaly první posun k formě zastupitelské demokracie. Důležitou součástí reformy bylo vytvoření tzv. Státní dumy, zákonodárního institutu, který dával různým skupinám a vrstvám společnosti šanci na uplatnění svých požadavků – především pro národy říše, které doposud neměly možnost vyjádřit se k otázkám týkajícím se jak celého Ruska, tak jich samých.

Publikace přináší sedmáct příspěvků z mezinárodní konference, a jak už napovídá název knihy, čtenář se v ní setká především s tématem minoritních národů carského Ruska a jejich vztahu k problematice vzniku a působení Státní dumy. Důraz je přitom kladen zejména na Poláky, dále potom na Bělorusy, Ukrajince, Finy a Gruzince. Pozornost je dále věnována jednotlivým církvím a politickým stranám zastoupeným v Dumě, vývoji jejich smýšlení a činů a v neposlední řadě i vlivu Dumy a zkušenosti zastupitelů či jednotlivých národů s ruským parlamentarismem během první světové války a zejména v kontextu únorové revoluce roku 1917.

Tomáš Vejmělek

Petr Kupka, Martin Laryš, Josef Smolík, **Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy. Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko.** Brno: Masarykova univerzita, 2009. 268 s. Monografie, sv. č. 25. ISBN 978-80-210-4845-4

Monografie je dílem trojice autorů působících na Masarykově univerzitě v Brně. Zabývají se především bezpečnostní problematikou východoevropského areálu a politickým extremismem. Záměrem publikace je představit krajně pravicové subjekty v uvedených ze-